

IDEER

DIKT

REDIGERT AV TOM STALSBERG

tst@dagbladet.no

FOTO: Tom Stalsberg

1)

regnet faller på
den hete asfalten
jeg ser bladene som
rasler i vinden
trekker inn duften av
gyldenlakk

får øye på deg
gjennom
varmebølgen
når jeg roper på deg
hører du ikke
bare flyter forbi
og ser rett ut i den
tomme luften

**CHARLOTTE LOUISE
VAILLOT KNUDSEN**

Hentet fra debutsamlingen
«Den akustiske konvolutt»
(Cappelen Damm 2018)

Alfonso Cuaróns nye film
«Roma» fikk nylig to
Golden Globe-priser og
den blir hyllet verden over,
men gir den et autentisk
bilde av sin hovedperson?

HERSKAP OM tjenere

PRISDRYSS: Alfonso Cuarón
hentet nylig to gjeve Golden
Globe-priser for sin film ROMA.
Artikkelforfatteren har sine inn-
vendinger. Foto: NTB Scanpix.

Ide siste årene har to meksikanske regissører – som begge ble født i Mexico By tidlig på 1960-tallet – fått sine internasjonale gjennombrudd, nemlig Alejandro González Iñárritu og Alfonso Cuarón. Begge har brukt sine talenter til å utforske nye sjangre og kulturer, men de har også følt behov for å vende tilbake til sine røtter: Iñárritu først med en sekvens i sin flettverksfilm «Babel» fra 2006, og nå også Cuarón med «Roma», en visuell minnebok fra hans egen oppvekst i den meksikanske hovedstaden tidlig på 1970-tallet. Dette var en svært turbulent tid for landet, men middelklassebydelen Colonia Roma – som filmens tittel viser til – er som en oase midt i urolighetene.

DET ER INTERESSANT å observere at både Iñárritu og Cuarón forteller sine historier gjennom en barnepike («ama de casa» på spansk), men mens Cuaróns film nærmest er en hyllest til en altoppførende ung kvinne med fattig bakgrunn som tydeligvis har betydd mye for hans oppvekst, så bruker Iñárritu «sin» barnepike til å vise

FILM

Tekst: FREDRIK GIERTSEN
LITTERATURVITER OG
SKRIBENT

hvilken utsatt posisjon illegale innvandrere til USA befinner seg i.

Men det gjelder naturligvis ikke bare hushjelper i utlendighet, for alt tjenerskap hos rikfolk lever i stor sosial usikkerhet, og kan stort sett sies opp på dagen.

HANDLINGEN I «BABEL» er lagt til landene USA, Mexico, Marokko og Japan. Sentralt står et ungt ektepar, bosatt helt sør i California, som har reist en tur til Marokko for å pleie forholdet etter at de har mistet et lite barn til sykdom.

I mellomtiden passer deres meksikanske «nanny», Amelia, på deres to andre

barn, men da hun får beskjed om at fruen i huset er blitt skadet i en ulykke under feriens gang, får hun pålegg om å forbli i huset med barna, selv om det innebærer at hun vil gå glipp av sin sønns bryllup like sør for grensen.

HUN VELGER IMIDLERTID å trosse forbudet, og smugler med seg ungene i bilen for å være med på festlighetene. De blir til sent på kveld, og nevøen – som har vært sjåfør – blir temmelig påseilet, slik at grensevaktene fatter mistanke når de skal returnere.

Alle fire har pass, men Amelia har ingen underskrevet fullmakt fra barnas foreldre for å ta dem med ut av USA, og det viser seg at hun – etter 16 år i landet – også mangler arbeidstillatelse.

BARNEFAREN BESTEMMER SEG for ikke å reise tiltale mot henne, men hun blir deportert, noe som resulterer i at hun gjenforenes med sin nygifte sønn – samtidig som det fokuseres på det emosjonelle båndet til hennes «barn» i USA, som hun kanskje aldri vil se igjen.

Av de fire sekvensene som utgjør «Babel», er den som er lagt til Mexico den

klart sterkeste. Regissøren har en sikker hånd med kulturen: særlig gjelder dette selve bryllupet, som tydelig er beskrevet av en som kjenner stoffet så godt at han kan slippe seg løs og nærmest delta i festen mens han filmer – men det gjelder også den utsatte situasjonen meksikanere på begge sider av grensen befinner seg i.

PA SUBTILT VIS lar regissøren oss aldri glemme hvordan det er å leve i konstant usikkerhet, med trusler om vold eller utkastelse hengende over seg. Kontrasten i kvalitet til de tre andre sekvensene, lagt til kulturer regissøren har langt mindre grep om, får vi la ligge her, for poenget er at det er når han bruker sin dype lokalinnsett til å pløye ekstra langt ned i materien, at han er i stand til å skape uforglemmelig filmkunst.

«ROMA» ER PÅ sin side preget av stor følelsesmessig nærhet til sin hovedperson, tjenestejenta Cleo, men betydelig mer avstand både til klasseproblematikken i handlingens kjerne og urolighetene i dens ytterkant. De voldelige sammenstøtene mellom studenter og politi – som truet Mexico på denne tiden – kommer svært

nær, men den virkelige handlingen utfoldes seg bak murene i sidegaten der de bor.

Styrken i «Roma» ligger i den varme beskrivelsen av to forsmådde kvinner – fruene i huset og barnepiken – som i kraft av sin felles skjebne finner sammen og danner en allianse for vertsfamiliens overlevelse.

CUARÓN'S SYMPATISKE BLIKK hviler på kvinnenes lodd i det mannsdominerte Mexico, og filmen har noen fabelaktig vare scener som beskriver det litt uavklarte forholdet dem i mellom.

En gang da Cleo forsiktig åpner en port fra tjenernes kvarterer blir hun vitne til hvordan hennes arbeidsgiver – Sofia – blir fornedret av en halvfull mann. Sofia sender henne et rasende blikk, og Cleo – som jo er avhengig av hennes gunst – føler nok at hennes posisjon er utrygg, ikke minst fordi hun er blitt gravid.

SENERE FÅR HUN imidlertid nok av forsikringer om at hun hører hjemme i

Sofias familie, en tillit hun skal få rikelig anledning til å betale tilbake. Men Cleo er virkelig heldig som blir opptatt i denne symbiosen med vertsfamilien, for tilstedeværelsen av Sofias barn er i realiteten viktigere for hennes overlevelse enn fosteret hun bærer i sin egen mage.

Dette er naturligvis regissøren klar over, men det synes allikevel ikke som han har tygd denne bitre erkjennelsen helt ferdig, noe som – når det nå en gang er Cleo som er hans hovedperson – må ses på som en mangel.

TIL EN VISS grad er «Roma» blind for klasseproblematikken bak opptøyene som raser på avenyen et lite steinkast fra familiens hjem, og hvordan de også på et vis berører Cleo, som jo har forlatt sin familie på landet til fordel for arbeid i storbyen.

TONEN I FILMEN er mild og sentimental, og den er stadig humoristisk, men ikke alltid på de riktige stedene. En gang da

«Tonen i filmen er mild og sentimental»

Cleo er på besøk i den sølete slummen der så mange av urbefolkningen – som hun selv tilhører – bor i stor nød, og hvor filmens mest skjebnesvangre konfrontasjon skal finne sted, har Cuarón veket unna det latente dramaet i situasjonen til fordel for det komiske. (Denne scenen minner litt om Ettore Scolas «Tarvelige, heslige og vemmelige» fra 1976, en film jeg ved gjensyn skammet meg litt over å ha ledd så mye av første gang.)

I det hele tatt kan man stille spørsmålet om hvordan den øvre middelklassen – representert ved vertsfamilien hos Cuarón og de ferierende barneforeldrene hos Iñárritu – oppfatter seg selv og hvor utsatt situasjonen til tjenerskapet deres er.

I MINE ØYNE viser Iñárritu en større innsikt i det moderne borgerskapets selvopptatthet og selvbedrag, ja, mangel på autensitet, i forhold til Cuarón, hvis blikk på begivenhetene faller sammen med en av de litt større sønnene i familien, og som ikke synes å ha løftet sitt perspektiv fra barndommens minner. Det er derfor han ikke helt har maktet å beskrive Cloes liv på hennes egne premisser.